

Bryssel den 5 juni 2026
(OR. en)

10067/26

SCH-EVAL 27
JAI 717
COMIX 130
SCHENGEN 14
CH
IS
LI
NO

LÄGESRAPPORT

från: Rådets generalsekretariat

av den: 4 juni 2026

till: Delegationerna

Ärende: Rådets slutsatser om förstärkning av förvaltningen av
Schengensamarbetet på EU-nivå och nationell nivå

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om förstärkning av förvaltningen av Schengensamarbetet på EU-nivå och nationell nivå, som godkändes av rådet (rättsliga och inrikes frågor) vid dess 4179:e möte den 4 juni 2026.

Rådets slutsatser om förstärkning av förvaltningen av Schengensamarbetet på EU-nivå och nationell nivå

Schengen har utvecklats till ett robust, unikt och övergripande system, där olika komponenter måste genomföras på ett enhetligt och samordnat sätt för att stärka vår kollektiva resiliens.

Ett välfungerande Schengenområde kräver styrningsramar på EU-nivå och nationell nivå som ömsesidigt förstärker varandra och sammanför alla berörda politikområden och genomförande myndigheter. Dessa ramar omfattar en uppsättning regler, förfaranden och praxis som möjliggör ett effektivt genomförande av Schengenregelverket, säkerställer fri rörlighet för personer över de inre gränserna, stärker förvaltningen av de yttre gränserna och upprätthåller en hög nivå av inre säkerhet.

De utgör en samordnad och enhetlig strategi för att ta itu med de nuvarande utmaningar som kan påverka Schengenområdet. I detta avseende bör nödvändig hänsyn tas till migrationsrelaterade politikområden, eftersom irreguljär migration och otillåtna sekundära förflyttningar, trots ett minskande antal, liksom instrumentalisering av migration, fortsätter att utgöra en betydande utmaning för ett välfungerande Schengenområde.

Trots fortsatta ansträngningar under de senaste åren för att stärka Schengenområdet kvarstår vissa brister i genomförandet av Schengenregelverket. Ett antal rekommendationer från Schengenutvärderingarna har ännu inte följts upp, ett betydande antal har ännu inte följts fullt ut, medan andra tar lång tid att genomföra. Vissa resultat av Schengenutvärderingarna visar att en ineffektiv nationell förvaltning av Schengensamarbetet kan inverka negativt på de nationella resultaten och påverka Schengenområdets funktion och kan därför potentiellt påverka det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna.

Samtidigt måste EU:s styrningsramar stärkas, som en viktig del av förvaltningen av Schengenområdet. De mest akuta bristerna, som identifierats med hjälp av befintliga verktyg, bör följas av strategiska diskussioner inom rådet, både på politisk och teknisk nivå.

Samtidigt som nationella särdrag och befintliga administrativa strukturer respekteras är en stabil förvaltning på både nationell nivå och EU-nivå central för att utveckla och genomföra strategiska processer, bland annat när det gäller integrerad gränsförvaltning och därtill hörande kapacitetsutveckling, inre säkerhet och effektiv användning av EU-finansiering och nationell finansiering, för att ta itu med konstaterade brister och genomföra Schengenprioriteringarna. Enhetliga förvaltningsramar på nationell nivå och EU-nivå bidrar också till krisberedskapen, särskilt när det gäller beredskapsplanering kopplad till integrerad gränsförvaltning.

Mot bakgrund av det ovanstående och

med avseende på förvaltningen av Schengensamarbetet på EU-nivå,

1. erinrar rådet om Schengenförklaringen av den 12 juni 2025¹, i vilken det betonas hur viktigt det är att ytterligare konsolidera förvaltningen av Schengensamarbetet på EU-nivå och nationell nivå och anges att ett Schengenområde utan inre gränskontroller underbygger den fria rörligheten och främjar social sammanhållning och ekonomisk tillväxt, samtidigt som det tillfälliga återinförandet av kontroller vid de inre gränserna bör förbli en sista utväg,
2. erinrar rådet också om Europeiska rådets slutsatser av den 19 mars 2026², särskilt punkt 31 om att förebygga och undanröja hinder för de fyra friheterna, för konkurrenskraften och den inre marknadens funktion,

¹ Dok. 10068/25.

² ”Schengenområdet [är], som en nödvändig förutsättning för den inre marknaden, en avgörande drivkraft för ekonomisk tillväxt [och] konkurrenskraft” (EUCO 1/26).

3. erinrar rådet om de strategiska riktlinjerna för lagstiftningsprogrammet och den operativa programplaneringen på området med frihet, säkerhet och rättvisa³,
4. värdesätter rådet Schengenregelverkets utvärderings- och övervakningsmekanism⁴ som den viktigaste mekanismen för kvalitetskontroll på EU-nivå, som garanterar att Schengenområdet fungerar väl, och sårbarhetsbedömningen⁵ på området gränsförvaltning, understryker rådet vikten av rapporten om Schengenläget, Schengenbarometern och resultattavlan för Schengen; de bör tillhandahålla en gemensam data- och analysdriven övergripande bedömning av Schengenområdets funktion, som grund för evidensbaserat beslutsfattande; dessa verktyg bör på ett koncist sätt identifiera de mest verkningsfulla resultaten och bristerna i hela Schengenområdet och stödja rådet och dess förberedande organ när det gäller att fastställa nyckelområden för uppföljning, bland annat genom diskussioner i relevanta arbetsgrupper och beslutsfattande i Schengenrådet; i linje med detta bör kommissionen, när den förbereder barometern, tydligt belysa den politiska dimensionen av de identifierade resultaten och bristerna, samtidigt som dess metod ständigt bör förbättras; rapporten om Schengenläget och Schengenbarometern ska delas med rådet i god tid före eventuella diskussioner i de berörda arbetsgrupperna för att möjliggöra konkreta förberedelser inför Schengenrådet;

³ Dok. 16343/24.

⁴ Rådets förordning (EU) 2022/922 av den 9 juni 2022 om inrättande och användning av en utvärderings- och övervakningsmekanism för att kontrollera tillämpningen av Schengenregelverket och om upphävande av förordning (EU) nr 1053/2013.

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 av den 13 november 2019 om den europeiska gräns- och kustbevakningen och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1052/2013 och (EU) 2016/1624.

5. förbättrade Schengenrådet den politiska styrningen av Schengenområdet; det är Schengenrådets uppgift att säkerställa större samstämmighet mellan de tekniska utvärderingarna och den politiska styrningen av Schengen; med tanke på att framsteg har gjorts med att stärka förvaltningen av Schengensamarbetet under de senaste åren bör användningen av tillgängliga EU-verktyg fortsätta att prioriteras på EU-nivå och nationell nivå, samtidigt som större tonvikt bör läggas på en strukturerad uppföljningsprocess på EU-nivå, bland annat genom särskilda diskussioner inom rådets relevanta förberedande organ för att identifiera områden som kräver ytterligare åtgärder; i detta syfte uppmanar rådet kommissionen att, i linje med sina befintliga befogenheter, regelbundet tillhandahålla en översikt över uppföljningsåtgärder som vidtagits som svar på de resultat som identifierats genom Schengenbarometern,
6. stärker därför rådet sitt politiska åtagande att noggrant och i god tid följa upp genomförandet av de rekommendationer som härrör från Schengenutrvärderingarna med stöd av kommissionen och de berörda EU-byråerna; därigenom kommer rådet att kunna upprätthålla en hög nivå av ansvarsskyldighet och främja ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna;
7. i samma anda bör rådet, med stöd av kommissionen och relevanta EU-byråer, använda alla tillgängliga ramar för dialog på EU-nivå för att aktivt ta itu med och söka lösningar på ihållande brister i tillämpningen av regelverket,
8. uppmanar rådet Europeiska kommissionen och de berörda EU-byråerna att, i linje med sina respektive befogenheter, förbättra situationsmedvetenheten genom regelbundna situationsbilder och analytiska rapporter om Schengenläget; kommissionen bör fortsätta att utveckla rapporten om Schengenläget, Schengenbarometern och resultattavlan för Schengen, i enlighet med punkt 4 ovan och i nära samarbete med EU:s byråer och medlemsstater,
9. uppmanar rådet också de berörda EU-byråerna att fortsätta att utveckla sin utbildningskapacitet, i linje med sina respektive befogenheter och medlemsstaternas behov, och att ha ett nära samarbete sinsemellan för att öka synergieffekterna, undvika överlappning och möjliggöra snabba reaktioner på föränderliga behov.

med avseende på förvaltningen av Schengensamarbetet på nationell nivå,

10. uppmanar rådet medlemsstaterna att ytterligare stärka det starka politiska ledarskapet för att övervaka och samordna Schengenrelaterad verksamhet, inbegripet genomförandet av prioriteringar och åtgärder inom Schengenrådets cykel,
11. uppmanas medlemsstaterna att, för att uppnå detta, vidareutveckla sin integrerade strategi som omfattar hela statsförvaltningen och säkerställa enhetliga och samordnade åtgärder inom alla relevanta politikområden, inbegripet relaterade områden som potentiellt kan påverka Schengen, såsom migration, samtidigt som de grundläggande rättigheterna respekteras, inbegripet skyddet av personuppgifter,
12. skulle välfungerande nationella arrangemang för kvalitetskontroll, som ordnas av medlemsstaterna för att passa deras relevanta särskilda behov och strukturer, kunna stödja denna enhetliga och övergripande strategi som omfattar alla Schengenpolitikområden, i linje med befintliga bestämmelser i Schengenregelverket,
13. bör vederbörlig hänsyn tas till behovet av lämpliga resurser för att genomföra och utveckla Schengenramen, utan att föregripa förhandlingarna om nästa fleråriga budgetram; detta är avgörande för att säkerställa ett effektivt genomförande av EU:s och medlemsstaternas kapacitet och beredskapsplaner, med stöd av tillräcklig personal, robust utbildning, lämplig infrastruktur och utrustning, regelbundna tester och uppdateringar, även med beaktande av stöd från EU:s byråer.